

ENOTNOST

Delavsko-kmečki tednik.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. ček. račun št. 14.577

Leto II.

LJUBLJANA, 19. maja 1927.

Stev. 19.

Neozdravljiva kriza kapitalizma.

Svetovna gospodarska konferenca.

Buržuazija je sklicala v Ženevo svetovno gospodarsko konferenco, da bi se posvetovala, kako rešiti skrahirano kapitalistično gospodarstvo. Na tej konferenci je zastopanih 50 držav, med katerimi je tudi Socialistična unija sovjetskih republik. Zbrane so največje gospodarske kapacitete; sovjetska delegacija je dobro zasedena. Vodita jo Sokolnikov in Osinski, med strokovnjaki pa se nahaja tudi sodrug Varga, ki je vodja posebnega gospodarsko-statističnega instituta v Moskvi, ki se imenuje po njem Vargov institut. Sodrugi Varga spada nedvomno med največje svetovne gospodarske učenjake, ki ga ne priznavajo samo komunisti, temveč tudi buržuazni strokovnjaki. Znani so njegovi pregledi svetovnega gospodarstva, ki jih publicira vsako četrletje „Imprekorr“.

Ta konferenca je po vsej svoji priliki in vsebini prvo javno priznanje kapitalizma, da se nahaja v razsulu in da je nesposoben, da se reši iz svojih razvalin. Konferenca se je sestala z velikim bobnanjem in z ogromnimi stroški, toda njen praktičen uspeh mora biti že zaradi tega enak ničli, ker ni pooblaščen, da napravi najmanjši obvezni sklep. Tresejo se gore od pompoznih in učenih govoranc, a rodila se bo nič. Na tej konferenci se kaže zopet poleg nešteti drugih nasprotij v posebno jarki luči interesno nasprotstvo med Anglijo in Francijo. Francija, kateri teče voda najbolj v grlo, bi iz te konference rada napravila vsaj nekak stalni institut za gospodarsko kritiko, s katero bi razkrinkovala angleško imperialistično politiko, toda angleški zastopnik Balfour se otepa tega projekta z vsemi štirimi.

Govori so z dveh ozirov zanimivi: Sovjetski delegati so stavili predlog, da je treba ertati vojne dolgove in pa odpraviti carinske meje. Toda kako? Na teh krivicah ravno sloni ves kapitalistični sistem. Kako naj se Amerika (pa tudi Anglija!) odreče vojnih dolgov, ko je ravno s temi vojnimi dolgovi zaslužila vso Evropo in jo izpremenila v svojo polkolonijo? In kako naj kapitalistične države porušijo svoje meje, ko vendar ravno te meje dajejo možnost buržuaziji, da si zagotavlja monopol izkoriščanja. Samo z mejam se dajo ustvariti monopoli. Kapitalistično gospodarstvo je pri današnjem razvoju kapitalizma brez carinskih mej nemogoče.

Carinske meje lahko odpravi samo proletarijat, ki ne išče monopolov, ki ne išče ljudstev, da bi jih izkoriščal. Samo on, ki hoče urediti vso produkcijo tako, da bo človeštvu zadostovala za njegovo porabo, mora odpraviti državne meje in združiti ves svet v en sam gospodarski teritorij.

Za hrbtom slovenskega delavstva.

Pred delavstvom zamolčana pogajanja. — Štukelj in Sedej vstopita tudi uradno v SSJ. — Delavci zedinjeni proti kapitalizmu. — Kdo je razbijal skupno proslavo Prvega Majnika v Ljubljani.

Pred dvema leti so se Štukelj & Co. pripravljali na izstop iz naše skupine in pripravljali likvidacijo. Rekli smo tedaj že, da bodo končali med socialpatrioti, pa so nas zato obmetavali z „drekači“. Strokovno zedinjenje v Sloveniji, ki je padlo v hrbet našim sodrugom v Srbiji in na Hrvaškem in otežkočilo splošno strokovno zedinjenje v celi državi, je bilo prva etapa štukeljevcev na poti v socialpatriotizem. Strokovno „zedinjenje“ ni bilo zedinjenje, bila je kapitulacija pred SSJ. Objavljali so tedaj, da so Strokovno komisijo in socialpatriote prisilili, da so morali pristati na demokracijo v strokovnih organizacijah, na svobodo političnega prepričanja itd. Dve leti dela nove zedinjene Strokovne komisije s Štukljem kažejo, da se socialpatriotični kurz Strokovne komisije ni prav nič spremenil, da SSJ ni pristala na no-

sovjetska delegacija je to na tej konferenci tudi jasno povedala. Predpogoj za odpravo svetovne gospodarske krize in gospodarskega kaosa (zmede) je socialistično gospodarstvo in socialistični družabni red — je rekel sovjetski delegat. Potrebna je svetovna zveza socialističnih republik — tu je ključ vsega gospodarskega vprašanja. Producirati za kritje konsuma in ne za izžemanje dobička, to je rešitev.

Zbrani gospodi so bile te besede kaj malo po godu.

Še sirše so odprli usta, ko so poslušali utemeljevanje telih sovjetskih predlogov za rešitev gospodarske krize.

1. Črtati vse vojne dolgove in sploh vsa plačila, ki so v zvezi z vojno.

2. Zvišati mezde industrijskemu delavstvu.

3. Uvedba osemurnega delovnika, za rudnike in zdravju škodjive obrate pa uvesti šesturnik.

4. Omogočiti svobodno delovanje strokovnih organizacijam.

5. Uvesti resnično brezposelno podporo.

6. Zvišati davke na kapital, znižati izdatke za neproduktivne svrhe: militarizem itd.

7. Boj navijanju cen industrijskih izdelkov po kartelih.

8. Odpraviti vse zapreke izseljevanju in vseljevanju.

9. Prenehati z intervencijo v Kini, priznati Kitajski popolno politično in gospodarsko svobodo.

10. Prenehati z bojkotom sovjetske Unije.

11. Odpraviti stoječe vojske na suhem in na morju. Likvidacijo naj prevzamejo delavske in kmečke organizacije.

Radi teh predlogov so sovjetske delegat napadli v enotni fronti kapitalisti in socialisti. Mnoge kapitalistične države so namreč poslate socialiste na reševalno delo v Ženevo. Ti socialistični delegati so stavili v glavnem sledeče predloge:

1. Odstraniti zapreke v mednarodni trgovini. 2. Izjednačiti gospodarski položaj delavcev v vseh državah. 3. Kontrola kartelov in monopolov. 4. Poboljšanje in industrializacija kmečkega gospodarstva.

Ker so socialisti napadli sovjetsko delegacijo radi delovnega časa in brezposelnih podpor delavcev v Rusiji, je s. Osinski podal izjavo:

1. Osemurni delavni dan je v Rusiji povsod uveden, pri rudarjih in v zdravju škodljivih obratih se dela samo 4—6 ur. 2. Brezposelni imajo vsi brezplačno stanovanje, podpore pa prejemajo: od države 15 rubljev, od strok. org. pa 10 rubljev mesečno. (Rubelj je à 30 dinarjev.)

beno „zahtevo“, da so pa Štukelj & Co. morali sprejeti vse, kar je diktirala SSJ.

Ustanovila se je grupa Zedinjenja in govorila za zedinjenje, delala pa vselej in povsod proti nam. Če smo jim rekli socialpatrioti, smo bili opsovani. Danes pa sami s svojimi podpisi potrjujejo, da med SSJ in Zedinjenjem ni nobenih razlik, da stojijo „idejno in programatično“ na istem stališču. V Sloveniji tega dostej niso objavili, ker to bi docela razgalilo njihovo „komunistično“ napihovanje. V „Delavski Politiki“ in „Volkstimmi“ niso niti z besedo omenili svojih pogajanj za zeleno mizo; skrivali so pred delavstvom svoje namene in „vstvarjali med delavstvom potrebne simpatije“. Zamolčala pa je vsa pogajanja tudi SSJ, ki ve, da ji zedinjaši lahko koristijo samo toliko časa, dokler delavstvo še ne ve, da so postali socialpatrioti.

Belgrajsko „Radničko Jedinstvo“ priobčuje v svoji 11. številki od 12. maja pisma, ki jih je belgrajska grupa „Zedinjenja“ poslala SSJ, JSDS (Bernotu) in nezavisnim in prinaša tudi pismo nekoga Akcijskega odbora v Ljubljani, katerega je sprejela centrala SSJ. Pismo glasi v kratkem izvlečku:

K seji centrale socialistične stranke 24. aprila, ki bo razpravljala o zedinjenju SSJ in „Zedinjenja“, pošljamo sledečo spomenico:

Meseca novembra 1926 so oblastna uprava SSJ in vodstvo Zedinjenja sklenile izdati skupno izjavo in vsvariti skupni akcijski odbor za skupne akcije in pripravo političnega zedinjenja. Ta akcijski odbor dveh najmočnejših grup je prevzel nalogo voditi sistematično agitacijo za politično konsolidacijo. To je bilo tembolj potrebno, ker ostale grupe niso za enotnost političnega pokreta in ker je v interesu zdravega gibanja, da se delavski pokret na te dve grupi tudi ne ozira.

Spomenica navaja dalje „razloge“ za politično združenje in nadaljuje:

Zedinjenje bi se moralo izvesti na podlagi principielnega dela avstrijskega socialdemokratskega programa, akcijski program pa mora odgovarjati razmeram v Jugoslaviji. „Bistvenih razlik med SSJ in grupo Zedinjenja pa tako ni.“

Če glavni odbor SSJ sprejme naše temeljno naziranje zedinjenja, smo pripravljani staviti predloge za politično konsolidacijo. SSJ in Zedinjenje morajo izdelati podlago, da se čimprej izvede programatično in idejno zedinjenje onih nijans, ki dejansko že dandanes stojijo na istem stališču. S dobro in skupno proklamacijo in agitacijo v tem smislu bi mogli najbolj pripraviti kongres političnega zedinjenja in vsvariti med delavstvom v to svrhu po-

trebne simpatije. Z veseljem pozdravljamo zbliznanje med Zedinjenjem in SSJ in pričakujemo pozitivnih rezultatov seje.

Tako pismo, katerega so podpisali za SSJ Svetek in Jelenc, za Zedinjenje Sedej in Vrhove, za akcijski odbor pa Mlinar.

V informacijo delavstvu moramo navesti, da je belgrajska grupa Zedinjenja (iz komunistične stranke izključeni Ž. Milojkovič) že izdelala podlago za politično zedinjenje. Važnejše točke te podlage so sledeče: 1. Socialdemokratski program v duhu predvojne socialne demokracije (torej Scheidemann, Ebert, Thomas, A. Kristan). 2. Zavreči oportunistične in boljševiške metode in politiko, kar izvira logično iz sprejemanja socialnodemokratskega programa.

Kjer med dvema grupama ni razlik, je obstoj ene nepotreben in grupa Zedinjenje je v likvidaciji. Veselo dejstvo pa je, da se delavci, ki so pristali grupe Zedinjenja, z delom svojih voditeljev ne strinjajo in izjavljajo, da v SSJ ali kako „predvojno socialnodemokracijo“ ne gredo. V interesu stvari je, da se delavci iz grupe Zedinjenja tudi javno izrazijo o tej politični kapitulaciji svojih voditeljev.

V tem pismu pa je tudi razjasnjeno, zakaj je morala biti prvomajska proslava v Ljubljani razdvojena. 20. aprila so voditelji SSJ in Zedinjenja pisali zgornje pismo in rekli, „da je v interesu zdravega gibanja, da se delavski pokret na ostale grupe ne ozira“, in tej izjavi dosledno so izigrali in končno prepredili enotno proslavo Prvega Maja. Pred delavstvom si niso upali javno nastopiti v tem smislu, zapisali so pa to v pismu.

Varanje delavstva v „Zedinjenjem“ je končno razkrinkano, mesto štirih imamo samo še tri politične grupacije.

Kam gre železničarska organizacija?

Neosnovana izključitev s. Marcel Žorge.

Kapitalisti so vedno nastopali proti delavskim razrednim organizacijam, posebno siloviti so pa proti razrednim delavskim organizacijam danes, ko živimo v eni najtežjih kriz kapitalističnega sistema in ko se kapitalizem vzdržuje na površju samo še z brezobzirnim znižanjem življenjskega nivoja delavstva, z redukcijami, z zniževanjem plač in mezd, s podaljševanjem delovnega časa itd. V taki situaciji so močne razredne strok. org. delavstvu dvakrat nujno potrebne, kapitalistom pa silno neprijetne in nevarne. Zato ovirajo kapitalisti z vsemi zakonitimi in protizakonitimi sredstvi razvoj in delovanje strokovne organizacije.

Taka doba zahteva na vodstvu delavskih organizacij ne samo odločnih, temveč tudi na vse strani neodvisnih mož. Zato smo že leta 1925 majali z glavami, ko so bili izdali pri železničarski organizaciji parolo, da morajo voditi železničarsko organizacijo samo aktivni železničarji.

Aktiven železničar je državni uslužbenec, je navezan ne samo na svojo plačo, nego tudi na penzijo, katero v slučaju odpusta navadno zgubi. Aktiven železničar je več ali manj odvisen od dobre ali slabe volje svojega šefa, le z rizikom odpusta, premeščanja na slabše mesto ali v najboljšem slučaju le pod rizikom neznošnih šikan more aktiven železničar storiti nekaj, kar je proti volji šefa železniške uprave. Danes, ni 1919, ko je bil delavski razred politično tako močan in delavske organizacije tako krepke, da so mogle že v kateri preprečiti vsako preganjanje ali maltretiranje delavstva. Že zaupniško delo je danes težko, nemogoče pa je, da bi veliko železničarsko organizacijo in njen boj vodil aktiven železničar. Vodi ga seveda lahko, toda samo v toliko in tako, kot je to prav železniški upravi. Kar pa je prav in kar trpi železniška uprava, pa ni mnogo. Teh nepobitnih dejstev so se zavedali seveda tudi očetje te parole o „aktivnih železničarjih“, toda bila jim je potrebna za odrinjenje od dela vseh onih železničarjev, ki so vsled svojega dela za železničarske interese bili predčasno upokojeni, odpušteni itd. Sodrugi, ki so vodili boj železničarjev v težkih letih 1918—1925, so novi ljudje, ki ne pripadajo nobeni proletarski stranki, kot je n. pr. Stanko — proglasili za kompromitirane in jim pod to policijsko pretezo onemogočili aktivno sodelovanje. Žal nimamo na razpolago potrebnega prostora osvetliti vseh momentov, ki označujejo nagel razvoj železničarske organizacije iz razrednega boja na pot sindika-

lizma. Ali si železničarji nikoli ne stavijo vprašanja, kako to, da se organizacija ni zganila, ko je reakcionaren režim brez razloga odklonil potrditev pravih, kako to, da je odklonila sodelovati pri akciji, ki jo je ob tej priliki predlagala naša skupina za pravico združevanja? (Nič ni pomagal nenaden vstop v URSS, nič eliminiranje „kompromitiranih“ sodrugov — pravila režim ni potrdil!) Ali se železničarji nikoli ne vprašajo, zakaj je organizacija proti redukcijam in zniževanju plač nastopila šele po definitivnem sprejetju proračuna, ko je bilo že prepozno. Tista pesem o „samoaktivnih“ bi bila sama na sebi malenkost, toda velika stvar je v smeri takega kurza nastala in marsikaj kaže, da v tem kurzu nastajajo še večje stvari, ki zahtevajo od železničarjev strogo pozornosti.

Ni slučaj, da se moramo danes baviti z izključitvijo s. Marcel Žorge iz organizacije. Na izključitev odnosno eliminiranje sposobnih in odločnih levičarskih sodrugov je usmerjen kurz organizacije, odkar ji stoji na čelu Stanko, ki ne pripada nobeni razredni delavski stranki. V izredno težki situaciji nismo hoteli odvrčati pozornosti železničarjev od njihovega boja — v kolikor se ga sploh vodi. Ko pa se železničarji pripravljajo na svoj kongres, na katerem se bo sklepalo o usodi železničarjev za par let, ne smemo več molčati, če nočemo veljati za sokrivce.

S kakšno pretezo so izboksali sodruga Marcela iz organizacije?

Juri Stanko je vložil pri razsodišču „Zedinjene zveze železničarjev“ vlogo, v kateri navaja, da je Marcel Žorga 8. oziroma 12. decembra 1926, ob priliki volilnega sestanka ljubljanskega delavstva za okrožne (oblastne) volitve v salonu pri Lloydju njemu očital, da je na kongresu Delavskih zbornic v Belgradu dne 25. oktobra 1926 zastopal kapitalistične interese. Na istem shodu, da je očital tudi Aleksandru Trškani, ki je kandidiral v okrožno skupščino, da je v občini Moste pri Ljubljani glasoval za šestnajsturni delovni čas. To da je kvarno za železničarsko organizacijo, v kateri sta obadva funkcionarja in da bi morala

1 Sindikalisti so delavska struja, ki trdi, da se da osvoboditi delavski razred samo s pomočjo strokovnih organizacij in izključuje iz delavskega gibanja vso politiko. S to tezo je zašel sindikalizem v popolno nevarnost in v skrajni oportunistem nasproti buržuaziji. Na Francoskem vodi to strujo znani Jouhaux (Zuo), ki vedno podpira vlado.

biti oba izključena, če bi se jima ti očitki dokazali.

Ta Marcelov delikt naj bi se bil sodil po § 19 pravil ZZJ, ki se glasi takole:

1. Vse spore med člani, ki se tičejo Zveze in katerim je dala povod Zveza, poravnava razsodišče. Razsodba razsodišča je za člane obvezna.

2. Razsodišče tvori pet članov, katere izvoli glavna skupščina (kongres).

Sodr. Marcel Žorža je na to obtožbo odgovoril 4. marca t. l., da je pripravljen podvreči se razsodišču v zgorajnji obtožbi, toda ne razsodišču strokovne organizacije, ker to razsodišče ni pristojno razsojati v takih političnih strankarskih zadevah. Marcel ni obtožil Stankota in Trškana (v kolikor je obtožil tudi poslednjega) kot funkcionarja, temveč kot dva človeka na političnem shodu. Spor se ne tiče niti Zveze, niti ni dala Zveza zanj povoda. Spor se tiče dveh oseb: Stankota in Trškana in povod zanj je dala politična razprava na sestanku delavstva za volitve. Seveda očitki kompromitirajo Stankota in Trškana, in je njuna dolžnost da se opereta; toda oprati bi se morala pred pristojnim političnim delavskim razsodiščem, ki naj bi se za to sestavilo, ne pa pred razsodiščem strokovne organizacije.

V interesu organizacije je moral s. Marcel odkloniti pristojnost strokovnega razsodišča. Pomislite, kako bi se morala razleteti organizacija, v kateri so pristaši raznih — celo meščanskih strank, če bi bila njena naloga razsojati strankarsko politične spore. Toda kljub temu, da je vse to Stankotu dobro znano, je Stanko vstrajal na tem, da razsodi ta strankarski spor razsodišče strokovne organizacije. Nobena tajnost ni, da je Stanko samo zato to zahteval, da se izogne političnemu razsodišču in da dá stvar v presojo takemu razsodišču, v katerem imajo politični nasprotniki s. Marcela slučajno večino. To pa se pravi sodrugom zavijati vrat. Če se uveljavlja ta metoda Jurija Stankota v naših strokovnih organizacijah, bo nemogoča vsaka politična kritika kakega strokovnega funkcionarja in bi imelo to nedogledne posledice za ves delavski pokret v Sloveniji.

Strokovni funkcionarji na političnih shodih so samo politične osebe, ne pa strokovni funkcionarji. To mora biti pač vsakemu delavcu jasno, da ni nič bolj za strokovne organizacije nevarnega, kakor če se spremene strokovni funkcionarji, zlasti pa taki, ki niso ne socialisti, ne komunisti in torej od nobene razredne stranke odvisni, v nedotakljive strokovne bogove.

Toda Stanko in njegov pristaši v odboru ZZJ so gnali kljub temu zadevo naprej in brez Marcelove navzočnosti in brez njegovega dokaznega materiala so sklenili, da mora Marcel preklicati svoje očitke.

In ne da bi se sodr. Marcelu dostavil sklep razsodišča, se mu danes ne da več plačati članarine in se trdi, da se je Marcel sam izključil!!!

To je po našem mnenju nezaslišano! Marcel ne dobi obvestila o izključitvi v roke zato, da se ne bi mogel pritožiti na kongres.

In potem:

Mar se je Stanko izključitvijo s. Marcela Žorže iz organizacije opral pred delavstvom, da na konferenci Del. zbornice v Beogradu ni zastopal kapitalističnih interesov? Človek s čistoproletarsko vestjo se ne boji rednega delavskega razsodišča!

Ali se je Trškan opral očitka, da ni nič napravil kot občinski odbornik v Mostah proti uvedbi šestnajsturnega delavstva v moščanski elektrarni?

Železničarji! Izključitev s. Marcela je zaključek prve etape novega kurza v železničarski organizaciji, ki je začel s prvim ustavnim preganjanjem Stanka na železnici. V nevarnosti je razrednost železničarske organizacije. O tem bomo še pisali.

Kar je res, je res!

Občinske volitve v Zagorju.

Do danes so se že nakopile resnice in dejstva iz boja za delavsko občino, ki se jih ne da več ne prikriti ne potvoriti. Hočemo jih navesti, da delavska masa sama presodi:

1. Res je, da je Socialistična stranka (SSJ) odklonila predloge skupine „Enotnosti“ glede skupnega nastopa in da se ni hotela niti pogajati z njo.

2. Prav tako je res, da je SSJ že sestavila svojo razbijaško listo in da je njen zastopnik že lovil podpise — dočim skupina „Enotnost“ tega ni storila, nego se je izjavila za pogajanja.

3. Nadalje je resnica, da je delavstvo v splošnem obsodilo to postopanje SSJ. Nestranski delavci so izjavili, da je ravnanje SSJ nepravilno. Sami socialistični delavci so izrazili svoje nezadovoljstvo. Posledica tega delavskega pritiska je bila, da je Socialistična stranka bila prisiljena, pristati na pogajanja.

4. Dejstvo je, da je na teh pogajanjih priznalo celo nekaj socialističnih delavcev upravičenost poropca, ki ga je zastopala skupina „Enotnost“. SSJ ga je ves čas odbijala. Predlog s strani gotovih nestranskih delavcev, ki je vseboval poropce v škodo skupine „Enotnosti“ in v korist SSJ, je skupina „Enotnosti“ sprejela neizpremenjeno v interesu skupnega nastopa, dočim so ga zastopniki SSJ hoteli izpremeniti še bolj v svojo korist.

5. Dejstvo je, da je bil za nosilca kandidatne liste izvoljen sodrug s pristankom ene in druge skupine.

6. Nadalje je res, da je skupina Enotnost predlagala ime „Združena lista delavcev in kmetov“, kakor so se imenovali liste pri skupnem nastopu v oblastnih volitvah po celi Sloveniji. Zastopniki SSJ so na drugi strani odklanjali to ime, na katerega so pristali januarja letos, in da so ultimativno zahtevali, da se mora lista imenovati „Združena socialistična lista“. Tukaj so se pogajanja prekinila.

Z izpremembo poropca in s socialističnim imenom pa je prišla v nevarnost baza skupnega nastopa. Ta baza je namreč: Skupen nastop se mora ustvariti na takih demokratičnih in iskrenih načelih, da bo delavstvo imelo zaupanje vanj. To zaupanje je pa potrebno, da bi se pomnožili delavski glasovi. Če se namreč delavski glasovi ne pomnožijo, občina ne pride v delavske roke, marveč ostane v meščanskih gosposkih rokah.

Zagorje, dne 13. maja. Opomba uredništva: Smatramo, da ni prav, če so naši sodrugi predlog nestranskih delavcev, ki je vseboval poropce v škodo pristašev Enotnosti (točka 4), sprejeli neizpremenjeno. Svojo željo in pripravljenost za skupen nastop so naši sodrugi tako jasno dokazali z vsem svojim delom, da ni moglo biti med delavstvom nobenega dvoma več, kdo razbija. Sprejeti pa neosnovan in neupravičen predlog samo zato, da se dokaže še bolj že jasno dokazana pripravljenost za skupen nastop, je razrednemu boju škodljiva popustljivost.

To opombo pristavljamo posebno zato, ker se vršijo priprave za volitve in za skupen nastop po mnogih delavskih krajih in hočemo na tem primeru sodrugom povedati: Delajte povsod za skupen nastop, toda ne pod vsako ceno. Glavna je sicer politična podlaga skupnega nastopa, toda tudi v drugih ozirih ne moremo sprejemati neupravičenih predlogov ali zahtev.

Manever SSJ.

SSJ, ki je prvotno že odbila skupen nastop, je pod pritiskom delavstva morala vidirati svoje razbijaško stališče. Poslala je naslednje pismo:

Zagorje, dne 14. maja 1927. Sodrugu predstavniku skupine „Enotnosti“ v Zagorju.

Na podlagi sklepa skupnega sestanka z dne 12. t. m. v zadevi skupnega nastopa pri prihodnjih občinskih volitvah v Zagorju si dovoljujemo v imenu članstva SSJ v Zagorju Vam podati sledečo izjavo:

1. Mi pristanemo na izpremembo imena kandidatne liste v toliko, da se naj ista imenuje „Združena delavska lista“.

2. Ostali pogoji sprejeti na skupnem sestanku z dne 12. t. m. ostanemo v veljavi.

3. Na skupni kandidatni listi ne morejo kandidirati sodrugi, ki bi s svojo osebo dali povod razpusta novega občinskega zastopa. In ti sodrugi so (pismo našeste štiri znane naše sodruge. Op. u.).

Tozadevni odgovor prosimo do 8. ure zvečer dne 14. t. m. v roke sodrugu Ule Antona v Zagorju.

Po nalogu članstva SSJ. S socialističnim pozdravom J. Arh, t. č. tajnik.

V tretji točki je SSJ prekosila celo obznanjaški režim. SSJ hoče onemogočiti kandidaturu onim, ki jim celo reakcionarni režim to dovoljuje. Naši sodrugi so odgovorili:

Zagorje, dne 14. maja 1927.

Krajevni organizaciji SSJ v Zagorju.

Na podlagi sklepa sestanka z nestranskih delavci Vam odgovarjamo na Vaš dopis z dne 14. t. m. sledeče:

1. Imenu liste naj se pristavi še naziv kmeta, t. j. da se imenuje „Združena delavsko-kmečka lista“.

2. Točko 3. vašega dopisa principiarno odklanjamo in to iz razloga, ker si ne puščamo kratiti pravice načela proletarske demokracije.

Mi ne ugovarjamo Vaši kandidaturi in ravno tako ne dopuščamo mi, da bi kdo nad nami izvajal diktat.

Če odkaknete Vaš v 3. točki navedeni predlog, so možna še pogajanja.

Delu čast in oblast! Skupina Enotnost.

V Hercegovini umirajo kmetje od gladu.

Že pred nekaj meseci smo čitali v hrvaških listih pozive, da naj dobra srca darujejo za gladujoče kmete v Hercegovini. Te pozive so čitali tudi v inozemstvu in iz Nemčije in tudi iz Rusije so razna društva telegrafično obvestila belgrajske gospode, da bodo poslala izdatno pomoč. Belgrajska gospoda, ki se redi in bogati z denarjem, ki ga morajo vse pokrajine pošiljati v njihove malhe, pa je inozemsko pomoč odklonila, češ, da ni nič res-

nega na stvari, da listi pretiravajo. Vsled te nečuvne malomarnosti in brezbriznosti je prišlo do katastrofe. Danes kmetje v Hercegovini že umirajo od gladu. V vaseh okoli Mostara ni nobenih živih več, ljudje se hranijo s travo. Dopisnik belgrajske „Politike“, ki je prepotoval te kraje, poroča strašne stvari. Več ljudi je od gladu že pomrlo, ostali so oslabei tako, da ne morejo več hoditi. Prodali so zadnje kokeši, nimajo v hišah prav ničesar več.

Šele sedaj se je zganila vlada in poslala par vagonov koruze na kredit. Medtem ko se za morilna sredstva trosijo milijarde ljudskega denarja, se pusti gladovati in umirati od gladu cele vasi.

Klerikalni napad na socialno „Volksstimme“.

„Volksstimme“, nemško glasilo SPJ, ki pa ni tako režimsko kot je „Delavska Politika“, čitajo delavci, ki nemško govorijo. Klerikali, ki so se zvezali z nemškimi buržuj v Sloveniji, bi radi pridobili zase tudi nemške delavce, napoti jim je pa „Volksstimme“. Zato so napravili velik napad na ta list in mobilizirali nebo in pekel. Škof je objavil posebno okrožnico proti „Volksstimmi“, urednika pa je tožilo 11 črnih gospodov-duhovnikov radi razžaljenja časti. Na procesu so oficirji, policaji in državni uradniki izpovedali v prilog duhovnikov, delavci pa v prilog obtoženega urednika. Sodišče je verjelo policiji, oficirjem in državnim uradnikom in obsodilo urednika „Volksstimme“ na dva meseca zapora, 2000 Din globe in 1100 Din odškodnine. — Pred sodiščem in pred škofom je SLS zmogala, pogorela bo pa pred delavstvom.

Ostro je bila obsojena Volksstimme, še ostrejša pa je bila zadnja obsodba „Enotnosti“, katero so radi razžaljenja časti dveh orjunašev obsodili skupno na 15.000 dinarjev kazni. Na delo za „Enotnost“!

Volilna pravica delavstva ogrožena.

Na kongresu mest v Zagrebu so sklenili predlagati vladi, da poslabša volivni zakon za občinske volitve tako, da bodo delavci imeli volilno pravico šele po treh letih bivanja v občini, uradniki pa takoj po prijavi bivanja. Nadalje so stavili predlog, da more biti župan v mestih samo oni, ki ima spričevalo o dovršeni srednji šoli. Proti temu poslabšanju političnih pravic delavstva moramo najodločneje nastopiti. S sklepi kongresa mest se klerikali in demokratje popolnoma strinjajo in krščanski socialisti in takozvani narodni socialisti se molče strinjajo s kapitalističnim vodstvom SLS in SDS.

V baru je fletno.

Bar je nočno zabavališče, kjer težki kapitalisti ob godbi in ženskah trosijo svoje profite. In v baru sta se dobro imela poznani voditelj Zedinjenja, obenem visok funkcionar Delavske zbornice S. in socialist B. In ker vince ni slabo, sta ga pač srkala, srkala... in postajala korajžna. Svojo korajžnost sta dala čutili nekemu umetniku in prišlo je do krava. Veseli gledalci so bili zelo zadovoljni z izvenprogramsko atrakcijo tega večera, posebno s S. in B. Ja, seveda: SSJ je levo krilo buržuazije, med Zedinjenjem in SSJ pa „bitni razlika i inace nema“, vsi vodijo „pametno“ politiko in „pametno“ se tudi zabavajo.

Delu čast in oblast.

Kako Vrankar nastopa proti delavcem.

Prišel sem na sestanek usnarjev in pozdravil „Delu čast...“ Navzoči Vrankar me je zato prišel grdit, uporabljal je psovke kot „čigani“ i. e. Če se bodo taki slučajni ponavljali, se sestankov, na katerih bo Vrankar, ne bomo več udeleževali. — K.

Op. ur. Vrankarjev način občevanja je nedostojen in odbija delavce. Naj mu strokovna komisija poskrbi knjigo o pristojnem vedenju in ga odvadi rovtarstva.

Trbovlje-Klek.

Na predvečer Prvega Majnika smo delavci in kmetje postavljali mlaje in pripravljali naše rdeče zastave. Vsako leto je z našega razglednega griča plapolala rdeča zastava nad rdečimi Trbovljami. Letos pa so nas orožniki zalotili pri delu in zabilježili postaviti mlaj in razobesiti rdečo zastavo. Toda tudi brez zastave in mlaja ostanemo pri nas rdeči in tega nam ne more nihče vzeti.

Prvi Maj v Hrastniku.

Ko se je začel približevati Prvi Majnik, smo sklenili, da morajo praznovati dan Delavske delavske organizacije skupno Udeležene so bile Enotnost, bernotovci in kristanovci. Pri ustanovitvi majniškega odbora ni bilo zraven bernotove skupine, ker jih kristanovci niso hoteli povabiti. Pri drugi seji 23. aprila so bile že vse tri stranke navzoče in se je začelo razpravljati, kako da se naj praznuje Prvi

Majnik. V začetku seje so hoteli kristanovci viliti, da se naj praznuje Prvi Majnik pod imenom SSJ, kar smo pa mi in bernotovci odklonili. Mi smo stali na stališču, da se naj Prvi Majnik praznuje pod imenom Delavski blok, kar je bilo sprejeto. Prišli smo na drugo točko radi govornika. S. Domšek Ivan je predlagal, naj pride na Prvi Maj s. Marcel Žorža kot govornik in tukaj je bila dolga debata. Kristanovcem ni bilo po volji, da bi bil omejen referent v Hrastniku za Prvi Maj. Ponujali so nam, da bo že strokovna komisija poslala govornika. Nam pa je dobro znana strokovna komisija in kdo je tam in nismo mogli tega predloga sprejeti. Po daljši debati smo sklenili, da nam naj pošlje strokovna komisija referenta od strani Enotnosti. Prišli smo na tretjo točko, tam se je šlo radi predsednika shoda. Izvoljen je bil s. Domšek Ivan (bernotovec), za zapisnikarja shoda je bil izvoljen s. Kellner (stekljar). 27. aprila je prišel zopet majniški odbor skupaj. Ko je Malovrh sejo otvoril, je prišel na dan s svojimi posebnimi sklepi, katere so sklenili člani strokovne organizacije. Kedaj je bil članski sestanek strokovne organizacije, nam ni bilo znano. Prišlo je tako daleč, da se je majniški odbor razbil. Kristanovcem ni ugajalo kar je bilo sklenjeno na predzadnji seji in so vse sklepe pojedli. Prišli so s svojim diktatorstvom in so naredili po svojem. Zato pa je bil Prvi Majnik v Hrastniku jako žalosten. Dopoldne ob 10. uri je bil jako slabo obiskan shod, katerega je vodil Werden Anton, govoril pa je Stukelj. Popoldne je bil shod v prostorih Kons. društva, bil je isti govornik Stukelj. Dnevni red tega shoda je bil: Proslava Prvega Majnika. Stukelj pa se v svojem govoru ni držal dnevnega reda. Omenjal je nekoliko strokovne in politične organizacije, največ je pa govoril o volitvah in agitiral, da bi zopet skupaj volili, seveda kristanovec, da bi jih spravili do koritov, da bi nas prodajali in denuncirali slovenski, hrvaški in srbski buržuaziji. Ker kristanovci dobro vedo, da nimajo več zaupanja med delavstvom, so začeli pošiljati Stukelje med delavstvo, da bi delavstvo nasledilo njihovim mahinacijam. Omenjal je na shodu tudi dezertarje, da on ni dezertar, da je bil izključen iz komunistične stranke. Povedal pa ni, zakaj da je bil izključen. Povdarjal je tudi, da sprejme SSJ evičarje z odprtimi rokami v svoje vrste. Ako bi bili vsi takšni breznačajnejši kakor je Stukelj, potem bi bili seveda že zdavnaj vsi pri izdajalcih proletariata. Opozorjamo strokovno komisijo in ob enem tudi Stukeljno, da naj se ne šopiri preveč po naši dolini, ker se mu zna prigraditi isto kakor v Zagorju. Delu čast in oblast. Dopisnik.

Gibanje stavbinskih delavcev.

V nedejo dne 8. maja se je vršil v prostorih gostilne Vzamnik na Viču strokovni sestanek stavbinskih delavcev. Na sestanku je bilo zastopano delavstvo štirih opekaren in sicer: Zastopniki delavstva združenih opekaren Vidic in Brdo, nadalje zastopniki delavstva opekarne Stavbene družbe in opekarne Emona ter par zastopnikov zidarjev. Sestanek je pokazal odločno voljo stavbinskega delavstva združiti svoje sile k skupnemu odporu proti vedno hujšemu pritisku s strani podjetnikov. Izvolil se je pripravljalni odbor, kateri ima nalogo pripraviti vse potrebno za sklicanje ustanovnega občnega zbora podružnice stavbinske strokovne organizacije na Viču. Zaupniki naj se obrnejo za vsa potrebna pojasnila in informacije na s. Makuca, Gradišče št. 2, priliječe, Ljubljana. Po dolgem času se je pričelo probujati tudi stavbinsko delavstvo. Tudi ta najbolj izkoriščani in najmanj zaščiteni del proletariata prihaja do spoznanja, da je skrajni čas postaviti se v bran raztočemu izkoriščanju in vedno večjemu brezpravju stavbinskega delavstva. Prihaja pa tudi do spoznanja, da je mogoče uspešen odpor samo v naših razredno bojnih strokovnih organizacijah. Zelo pozdravljamo gibanje stavbinskih delavcev ter ga bomo z vsemi močmi podporali. Stavbinskemu delavstvu vseh panog pa kličemo: Naprej na delo za ustvaritev močnih razredno-bojnih strokovnih organizacij.

Remškar.

Splošna Delavska Gospodarska zadruga Železničarski dom r. z. z. o. z. v Ljubljani

vabi vse svoje člane na VI. redni

občni zbor

ki se vrši dne 26. junija 1927 ob 8. uri zjutraj v Delavskem domu, Marksov trg 2/II.

Dnevni red:

- 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Poročilo blagajnika. 3. Odobritev bilance za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Razno.

Ker je občni zbor te delavske ustanove zelo važen, se pozivajo vsi člani zadruge, da se istega v polnem številu udeležijo.

Načelstvo.

ZAGORJE.

Sklicujemo za soboto dne 21. maja ob 4. uri popoldan v gostilni Kovač na Toplicah

volilni sestanek.

Na tem sestanku se bomo po proletarsko pogovorili o bližnjih volitvah, o skupnem nastopu in o boju za delavsko občino. Na tem sestanku se bo podalo tudi obširno poročilo o vseh pogajanjih s SSJ, na kar še posebno opozarjamo.

Sestanek se mora udeležiti čim večja masa. Dolžnost slehernega sodruga je, da se udeležijo prve mobilizacije za občinske volitve.

Lastnik in izdajatelj: Alojz Kusold, Ljubljana-Moste. Odgovorni urednik: Jakob Pančur, čevljar, Ljubljana, Križevniška ul. 12. Tiskarna Jos. Pavliček v Kočevju.